

БӨЛІМ: АҒЫЛШЫН ТІЛІ

Ағылшын тілі сабағында сөздіктер арқылы оқушылардың білім сапасын арттыру

ЖАРИЯЛАНДЫ
06.02.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/175705/>

Шулгаубаева Пернекул Оспановна

Түркістан облысы Жетісай ауданы

«Хиуаз Доспанова атындағы № 28 жалпы білім беретін мектеп» КММ

Ағылшын тілі пәнінің мұғалімі

Жас ұрпаққа сапалы, мән — мағыналы білім беру – бүгінгі күннің басты талабы. Болашағымыздың бүгінгіден де нұрлы болуына ықпал етіп, адамзат қоғамын алға апаратын күш тек білімде ғана екені сөзсіз. Қазіргі таңда ағылшын тілі пәні мұғалімдерінің басты мәселесі оқушылардың ағылшын тілін оқуға деген қызығушылығын арттыру және сөздік қорын байыту арқылы тілін дамыту. XXI ғасыр жаңа технологиялар ғасыры Сондықтан да қазіргі күні ағылшын тілін тез әрі тиімді меңгеріп алуға болады. Тілді дамытуда атқарылатын жұмыстың ең негізгісі – сөздік жұмысын жүргізу арқылы оқушының арқылы оқушының сөздік қорын байыту. Ағылшын тілін үйренушілердің көпшілігі сөздерді жаттап алумен ғана шектеліп қалады, бірақ оларды тиімді пайдалану, сөйлемдерде қолдану және есте сақтау қабілетін дамыту үшін қосымша әдістер қажет. Сөздіктер мен жарыстар арқылы тіл үйренуді қызықты әрі тиімді етіп жасауға болады. Сөздік қорын тиімді түрде кеңейту үшін ең алдымен жеке сөздік дәптерін немесе мобильді қосымша арқылы сөздік құру керек. Әр жаңа сөзді жазып, оның мағынасын, қолданылуын және мысалдарын көрсету өте маңызды. Сөздіктерде сөздердің барлық мағыналары мен оларды қолдану жағдайларын көрсету үшін кеңейтілген сипаттама қосу да тиімді болар еді. Бұл әдіс бірнеше артықшылықтарға ие.

Қайталау: Жаңа сөздерді қайталау арқылы оларды ұзақ мерзімді есте сақтауға болады.

Тақырыптық топтар: Сөздерді белгілі бір тақырыптарға (мысалы, тағамдар, тұрмыстық заттар, эмоциялар) топтастыру арқылы жаттау оңайырақ болады.

Сөйлемдерде қолдану: Әр жаңа сөзбен сөйлемдер құрастыру оны қолдануда

шеберлікті арттырады.

Жарыстарды ұйымдастыру: Ағылшын тілін үйрену барысында жарыстар мен ойындарды ұйымдастыру арқылы оқушылардың ынтасын арттыруға болады. Бұл әдіс оқушылардың белсенділігін жоғарылатып, ағылшын тілін қолдану дағдыларын жетілдіруге мүмкіндік береді. Қызықты жарыстар тіл үйренушілердің арасында бәсекелестік туғызып, оларды өздерінің білімдерін тереңірек меңгеруге ынталандырады.

Сөздер жарысы: Оқушыларға белгілі бір тақырып немесе категория беріліп, сол тақырыпқа қатысты мүмкіндігінше көп сөз айтуды сұраңыз. Мысалы, «Жануарлар әлемі», «Табиғат», «Технология» сияқты категориялар. Бұл жарыс оқушылардың сөздік қорын тез әрі тиімді түрде кеңейтуге көмектеседі.

Сөздерді дұрыс қолдану жарысы: Оқушыларға белгілі бір сөздер немесе сөз тіркестерін беру және оларды дұрыс сөйлемдерде қолдануды сұрау. Осылайша, сөздерді тек жаттап қана қоймай, олардың грамматикалық дұрыс қолданылуын да дамытуға болады.

Тыңдау мен жауап беру жарысы: Жарыстарды тыңдау дағдыларын дамыту мақсатында да ұйымдастыруға болады. Мысалы, ағылшын тіліндегі қысқаша мәтін тыңдалып, оның мазмұнына қатысты сұрақтар беріледі. Бұл жарыс оқушылардың тыңдау қабілеттерін және жаңа сөздермен танысуды жақсартады.

Сөздік кроссвордтар мен викториналар: Ағылшын тіліндегі кроссвордтар мен викториналар оқушылардың сөздік қорын кеңейту үшін өте пайдалы. Олар қызықты әрі пайдалы болумен қатар, тіл үйренушілерге қосымша мотивация береді.

Сөздік қорын кеңейту үшін практикалық тәсілдер

Жарыстар мен сөздіктер арқылы сөздік қорын кеңейткеннен кейін, оқушылар жаңа сөздерді тұрақты түрде қолдануы қажет. Мынадай әдістерді қосымша пайдалану тиімді:

Күнделікті практика: Күнделікті тұрмыста ағылшын тілінде ойлау мен сөйлеуге тырысыңыз. Бұл әдіс жаңа сөздерді тез есте сақтауға көмектеседі.

Сөздерді сөйлемдерде қолдану: Әр жаңа сөзді сөйлемдерде қолдануға тырысыңыз. Бұл сөздердің мағынасын тереңірек түсінуге және оларды дұрыс қолдануға көмектеседі.

Ағылшын тіліндегі мәтіндер мен фильмдер: Күнделікті ағылшын тіліндегі мәтіндер оқу және фильмдер көру арқылы сөздік қорын кеңейтуге болады. Мәтіндер мен фильмдерде жаңа сөздер мен фразаларды кездестіруге болады.

Тіл үйренудің мотивациясын арттыру: Сөздік қорын кеңейту үшін мотивация өте маңызды. Жарыстар мен сөздіктер осы мотивацияны арттыруға бағытталған тиімді құралдар болып табылады. Сонымен қатар, жарыстар оқушылардың өзара ынтымақтастық жасауына және бірге жұмыс істеуіне ықпал етеді. Бұл тіл үйренуге

деген қызығушылықты арттырып, жалпы тіл дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді.

Сөздіктер мен жарыстар ағылшын тілін үйрену процесін қызықты әрі тиімді етіп жасайды. Бұл әдістер оқушыларға тек жаңа сөздерді жаттауға ғана емес, оларды дұрыс және тиімді қолдануға мүмкіндік береді. Сондай-ақ, жарыстар мен ойындар оқушылардың мотивациясын арттырып, тіл үйренуге деген ынтасын күшейтеді. Тіл үйренуде тұрақтылық пен практика маңызды, сондықтан сөздік қорын кеңейту үшін жүйелі түрде жұмыс істей отырып, практикалық әдістерді қолдану қажет.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.